

№ 3–4. — Тернопіль, 1992. — 56 с. 25. Провідники духовності в Україні: довід. / За ред. І. Ф. Кураса. — К. : Вища шк., 2003. — 783 с. 26. Сохацький Б. Суспільні погляди В. Барвінського — будителя Галичини XIX ст. / Б. Сохацький // Історія релігій в Україні: матер. VII міжнар. круглого столу 11–13 травня 1998 р. — Львів : Логос, 1998. — 312 с. 27. Споминки про жите і діяльність Володимира Барвінського. Коштом і заходом товариства «Просвіта». — Львів, 1884. — 135 с. 28. Ювілейна книга Української гімназії в Тернополі. До сторіччя заснування 1898–1998 / Упоряд. С. Ярема. — Тернопіль; Львів : Наукове т-во ім. Шевченка; Львівське крайове т-во «Рідна Школа», 1998. — 736 с.

ВЛАДИМИР БАРВИНСКИЙ И ЕГО СЕМЕЙНОЕ ОКРУЖЕНИЕ

Выясняются место и роль семьи Барвинских в истории украинского национального движения XIX в., исследуется влияние семейного окружения на формирование мировоззрения Владимира Барвинского, осуществляется обзор биографических сведений, в частности представителей этого рода, которые имели непосредственное влияние на мировоззрение Владимира.

VOLODYMYR BARVINSKI AND HIS FAMILY SURROUNDING

The article deals with the Barvinskis' family place and role in the Ukrainian history national movement in XIX century. It also investigates the influence of the family surrounding on Volodymyr Barvinski's outlook formation. The article exposes us the biographical moments of the family representatives who had a direct impact on Volodymyr's outlook.

Стаття надійшла 03.08.2011

УДК 821.111 "15/16" -21

А. Р. Василик

Львівський національний університет ім. Івана Франка

БАГАТОГРАННІСТЬ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ МИХАЙЛА РУДНИЦЬКОГО

Своєрідною лакуною історії українського перекладу є період 20 х–30 х рр. ХХ ст. на Західній Україні, у Львові зокрема. Бібліографічні дані засвідчують доволі високий рівень перекладацької діяльності того часу, а також розкривають трохи призабуті у цьому контексті постаті. Зокрема, йдеться про багатогранний, досі маловідомий доробок М. Рудницького — громадського діяча, літературознавця, театрального критика, редактора, письменника, журналіста, знавця перекладу, професора Львівського Франкового університету, лектора інших навчальних закладів, серед яких і Українська академія друкарства.

Художній переклад, міжвоєнна епоха, українська культура, бібліографія

Міжвоєнна епоха — маловивчений етап історії розвитку української культури, пов'язаний з активною літературно-просвітницькою діяльністю, яку,

внаслідок несприятливих політичних умов 30-х рр. у Центральній Україні, сконцентровано в Галичині, переважно у Львові. Лише на початку 90-х рр. ХХ ст., у зв'язку з оприлюдненими матеріалами спецфондів, вдалося зібрати фактаж та цілісно осмислити внесок окремих діячів окресленого періоду, зокрема в царині перекладу. Розмаїття перекладів друкованих на сторінках періодики цього періоду засвідчують бібліографічні дані. Зокрема в передмові до бібліографічного видання «Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської періодики (1914–1939)», який упорядкували члени Комісії всесвітньої літератури ім. М. Лукаша НТШ, перекладознавець, науковий редактор цього покажчика Р. Зорівчак наголошує, що «1920–30-ті рр. і на Великій Україні, і на Західній Україні були важливим періодом в історії українського художнього перекладу, хоча не лише землю, а й душу народу ділила межа на Збручі» [4, с. 7].

Міжвоєнний період в історії Львова (20–30-ті рр. ХХ ст.) позначений певним занепадом, порівняно з початком століття, проте з огляду на значний історико-культурний фон та діяльність Івана Франка, що була взірцем самовідданої титанічної праці молодшим поколінням культурної еліти, кількість нововиданих українських творів та перекладів зростала. Чимало молодих письменників, окрім власних літературних спроб, зверталися до перекладів світової писемності. Просвітницька діяльність на Західній Україні зосереджувалася навколо видавництва та книгарень. Вагому роль відігравали періодичні видання, де окрім політичних оглядів, провідних подій культури та мистецтва, друкували переклади різних жанрів. Серед найвідоміших — місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя «Літературно науковий вістник», щоденна газета «Діло», літературно-мистецький двотижневик «Назустріч», студентський часопис «Шляхи», часопис для дітей «Світ дитини».

Ще впродовж 20-х рр. літературні та просвітницькі процеси по обидва боки Збруча розвивалися паралельно, налагоджено зв'язок між видавцями, літераторами, а також перекладачами. Проте тривала ця співпраця недовго, з огляду на масові політичні переслідування українського слова, арешти, розправи над українською інтелігенцією на території Центральної України 30-х років. Українська культура переживала скрутний період, літератури, зокрема щодо видання перекладів світової класики. При таких обставинах літератори, письменники, всі небайдужі до українського слова, робили все щоби компенсувати втрати, що їх зазнала національна культура.

Одним з активних діячів окресленого періоду був М. Рудницький. У перші десятиліття ХХ ст. у Західній Україні, зокрема у Львові, активізується книговидання, виникають окремі видавничі осередки, які публікують періодику й серії світової класики та українських письменників. Серед провідних видавництв були «Діло», «Світ дитини», «Новий час», товариство «Просвіта» тощо. М. Рудницький займав посаду літературного редактора книгарні «Діло» та відповідального за випуск серії «Бібліотека Діла». Він брав активну участь

у цьому процесі не лише як перекладач, але й як редактор перекладів та автор відповідних передмов. Водночас М. Рудницький мав можливість вибору текстів для перекладу на основі таких засад: потреби, радше лакуни, тогочасної української літератури; зацікавлення читачів; власні літературні смаки; провідні тенденції світової культури. М. Рудницький, який поєднував поетичний талант із глибокою філологічною ерудицією, подарував українському читачеві численні переклади з французької та англійської літератури, зокрема повість Е. Бронте «Буреверхи» (1933), А. Доде «Маціцький. Історія одного дитвака» (1931), збірку оповідань Б. д'Оревіля з промовистим заголовком «Чортиці» (1936), повість Абата Прево «Історія невірної Manon Lescaut» (1939). Окрім М. Рудницького, для бібліотеки «Діла» перекладали також В. Софронів (твори О. Бальзака), М. Островерха (з італійської літератури, зокрема С. Фаріні), І. Ставничий (повість К. Гамсуна «Під осінніми зорями»), О. Сліпа (роман Ш. Бронте «Jane Eyre», у перекладі «Ідеалістка») тощо.

У той час художній переклад, окрім просвітництва та інформативності, відіграв роль вагомого націєтворчого чинника, джерела збагачення української мови, стимулу розвитку літератури й театру. Відповідно ці критерії зумовили формування стратегій тогочасних перекладачів загалом і М. Рудницького зокрема на рівні індивідуальних творчих зацікавлень зі світової класики щодо вибору твору для перекладу. Водночас враховували потреби цільової літератури, популяризували відповідний літературний жанр, здійснювали переклад на замовлення видавництва / театру, реалізовували власні творчі смаки. Важливим завданням художніх перекладів був розвиток та збагачення цільової мови. Відтворення індивідуально-авторської поетики, лексико-стилістичних своєрідностей, жанрово-літературних ознак оригіналу потребувало неабиякого поетичного хисту перекладача та невпинного вдосконалення власного мовлення. Саме в цих аспектах розкрився потенціал М. Рудницького, що поєднав майстерність поета, філолога, літературознавця і перекладача. Він одним з перших залучав філологічний, зіставний (типологічний) та жанрологічний підходи до перекладу. М. Рудницький, уникаючи буквалізму, творчо підходив до відтворення лексичних ознак оригіналу: активізував різноманітні мовні пласти; використовував словотвір; розширював семантику наявних слів, вплітаючи архаїзми або діалектні слова. Переклади М. Рудницького різножанрових творів з понад 13 літератур були першими та впродовж ХХ ст. єдиними українськими аналогами. На сьогодні чимало з них, у зіставленні з відповідними сучасними версіями, містять цікаві творчі знахідки перекладача, засвідчуючи усвідомлене осмислення перекладу як засобу розвитку рідної культури.

Серед типових недоліків тогочасних перекладів такі, як: скорочення тексту, часто з огляду на вимоги самого видавництва або внаслідок недбалості перекладачів; брак фахових перекладачів; використання тексту-посередника польською чи російською мовою; невисокий рівень української мови, невнормованість правопису та засилля іншомовних запозичень. Ці переклади

варто розглядати індивідуально, адже їх загальний рівень відрізняється залежно від походження тексту, фаховості перекладача та того, які принципи використано у процесі роботи. Багато з тогочасних перекладів упродовж років залишалися єдиними українськими відповідниками, зокрема переклади М. Рудницького, С. Куликівни, О. Сліпої. Вони збагатили скарбницю української літератури того часу. Не можна забувати і про їх історичне значення, адже вони відіграли вагомий роль у вихованні не одного покоління і становлять окремих, ще не цілком вивчених етапів в історії українського художнього перекладу. Належної оцінки заслуговує діяльність усіх літераторів, редакторів, перекладачів.

Особистість Михайла Рудницького — багатогранна. У творчому доробку автора — праці з різних галузей: літературознавчі монографії та статті, театральні та кіно-рецензії, збірки новел та віршів, мемуари, переклади. М. Рудницький походить зі сім'ї, що відома такими іменами, як журналіст І. Кедрин-Рудницький, музикант та музикознавець А. Рудницький, політичний діяч, активізатор жіночого руху М. Рудницька, знаний історик І. Лисяк-Рудницький. Ще студентом М. Рудницький брав активну участь у літературному житті Львова. Це стало початком багатьох його зацікавлень, зокрема і перших перекладацьких спроб і ці починання поглиблювалися щороку. Значний вплив на молодого поета-письменника, учасника провідного літературного угруповання того часу «Молода Муза» (1907–1909), мали його поїздки до Франції та Великої Британії.

1908 р. М. Рудницький отримує місце праці у літературному відділі видавництва «Польська книгарня», де працює до закінчення університету. Протягом 1908—1911 рр. співпрацює з видавництвом А. Альтенберга, яке друкувало серії «Бібліотека польських класиків», «Антологія польських поетів», «Життя і знання», «Бібліотека драматичних творів», а також праці з історії літератури польської та світової: філософії, поезії, драми.

1910–1911 рр. подорожує до Парижа, М. Рудницький проходив школу гуманітарної освіти (вивчав французьку мову та літературу, філософію), мав можливість слухати лекції провідних французьких учених того часу: А. Бергсона, Ж. Сореля та ін. Окрім цього, де М. Рудницький зробив чимало для поширення відомостей про українську культуру та літературу серед франкомовних читачів — започаткував переклади творів В. Стефаника та М. Яцкова, розмістивши їх у журналі «Тисяча нових новел» («Les mille nouveaux nouvelles»), який виходив у Парижі та щомісяця публікував французькою мовою десять найкращих новел світової літератури. Кожному перекладові передувала коротка характеристика творчого шляху автора. Серед творів Л. Толстого, А. Чехова, Г. Сінкевича, 1911 р. тут опубліковано новели «В монастирі» М. Яцкова, а в 1912 р. — «Злодій» В. Стефаника, автором перекладу та передмови був двадцятидворічний М. Рудницький.

Повернувшись до Львова (1914), він завершує навчання в університеті і за рекомендацією професора К. Студинського працює над дисертацією — «Іван

Франко як письменник і критик». Водночас продовжує співпрацю з видавництвом «Симпосіон», де серед перекладів з європейських філософів, видає вибрані твори Ж. Сореля польською мовою, разом з власною розвідкою «Про конкретність думки Жоржа Сореля». Для цього ж видавництва він перекладає з англійської мови велику частину творів філософа Дж. Ньюмена.

Під час окупації Львова (1915) М. Рудницький виїхав до Києва, де перебував до 1919 р. Саме ці роки матимуть значний вплив на Рудницького-літературознавця та Рудницького-перекладача. Тут, у Києві, він знайомиться з М. Зеровим. Пройде багато років, і він згадає про те, що саме М. Зеров спонукав його ретельніше поставитись до своїх перекладів, зокрема до проблем римування.

1921–1922 рр. М. Рудницький поглиблює філологічну освіту в університетах Франції та Великобританії під час другої подорожі Європою. Тут він налагоджує дружні стосунки з відомими європейськими діячами науки і культури: славістом А. Мазоном, письменником А. Моруа, відвідує численні вистави, зокрема і в Old Vic Theatre, художні виставки, вивчає нові літературні течії та напрямки. Супроводжує як перекладач хор О. Кошиці у гастролях до найбільших міст Франції. Водночас виконує обов'язки секретаря дипломатичної місії УНР. Голова цієї місії М. Тишкевич був ініціатором газети «France et Ukraine»(1920–1922), що ширила у Франції відомості про Україну, її історію та культуру. На сторінках цієї газети М. Рудницький систематично публікує статті про українське мистецтво, літературу, переклади, зокрема це «Спогади про Шевченка» П. Куліша. Цікавим фактом є його співпраця з французьким поетом та перекладачем Ф. Мазадом (1863—1939) над перекладом окремих віршів Т. Шевченка французькою мовою. Ось як про це згадає М. Рудницький: «У 1920 р. вдалось мені намовити відомого французького поета перекласти дві поезії Шевченка; тому, що він не знав іншої мови крім французької, я старався дати йому, крім дослівного перекладу деяку інформацію про форму, помагаючи собі прикладами з французької поезії» [7, с. 6]. Проте результат такої співпраці, за словами автора, належав до невдалих спроб, адже поет-перекладач насамперед мусить сам відчутти всі нюанси оригіналу і перетворити їх згідно з урахуванням поетичних норм, а для цього потрібно перейнятися духом Шевченкових творів, який неможливо переказати.

Повернувшись до Львова (1922), М. Рудницький, сповнений ідей та творчих планів, розвинув редакційну діяльність, долучився до активної літературної дискусії на сторінках тогочасних літературно-критичних видань, працював над літературними монографіями, один за одним виходили його переклади. 1922–1925 рр. М. Рудницький був професором Львівського таємного університету.

1923–1939 рр. М. Рудницький працював у газеті «Діло». Він очолив літературний відділ видання та був співредактором тижневика «Назустріч»(1934–1939), виконував обов'язки літературного редактора газети «Діло» (1922–1929). Вибір перекладних творів для періодики, зумовлювався головно

зацікавленням читача та метою поширення відомостей про того чи іншого автора. М. Рудницький скаржився: «Того, чого так потребує широкий загал: повістей та оповідань, є в нас так мало, як і решти необхідних предметів, для культурного життя, а перекладів з чужих літератур ще менше...» [5, с. 2]. М. Рудницький публікує велику кількість літературно-критичних статей («Патріотизм і тенденція», «Чому не розуміємо нових поезій?», «Чи Шевченко — європейський поет?», «Шевченко і європейська критика», «З проблеми літератури: обмін думок», «Наші літературні взаємини», «Наш рівень дискусії» тощо), що аналізують шляхи розвитку української літератури у світовому контексті.

Протягом 30-х рр. М. Рудницький продовжує свою активну працю у цій галузі. Ще 1889 р. видавнича спілка «Діло» розпочала публікацію серії книг під назвою «Бібліотека найзнаменитіших повістей. Літературний додаток «Діла». Водночас надруковано переклади з французької, англійської, американської, німецької та інших літератур. Уже на початку ХХ с. українському читачеві доступними стали деякі твори В. Скота (1893), А. Доде (1883), О. Бальзака (1884), Ч. Діккенса (1884), Б. Г. Френсіса (1984), Гі де Мопассана (1908), Ж. М. Гійо (1913), Е. Г. Зелінгера (1913), А. Франса (1914), друкованих у рамках серії. На жаль, не у всіх перекладах зазначено перекладача, найчастіше трапляються переклади О. Пашука, О. Пашкевича, М. Лозинського, С. Куликівни, В. Щурата, М. Таранька, А. Крушельницького, О. Маковської. У зв'язку з історичними обставинами (війна та окупація Львова) видавничу справу припинено (1914–1915 рр. та 1918–1920 рр.), що водночас припинило публікацію «Бібліотеки Діла». Продовжено цей випуск наприкінці 1936 р. серією «Бібліотека Діла», яка тривала до кінця існування видавничої спілки (до 1939 р.).

У 1931 р. у рамках цієї серії М. Рудницький публікує переклад з французької літератури повість А. Доде «Маціцький. Історія одного дівчака». Цей твір вийшов в українському перекладі вперше і залишається єдиним до нашого часу. Ця автобіографічна повість принесла А. Доде літературне визнання. Перекладач надав перевагу цьому творові з огляду на те, що він віддавна популярний у Франції, завдяки чіткості стилю мовлення та невибагливості сюжету, мотивуючи це власним уподобанням [5, с. 4]. У 1933 р. М. Рудницький переклав роман Е. Бронте «Wuthering Heights», вдало підібравши еквівалент назви твору — «Буреверхи». Саме цей вибір М. Рудницький здійснив за порадою М. Зерова. Ще 1928 р., працюючи над перекладом цього твору, в одному із листів до Києва, він питає поради стосовно кращого варіанта заголовка, пропонуючи «Бурхливі (хмарні) височини (шпили)» [3]. Повторно цей літературний твір перекладено Д. Радієнко лише у 2006 р. та О. Андріяш у 2009 р. Переклад збірки оповідань французького автора Б. д'Оревіля «Чортиці», опублікований 1936 р., підтверджує схильність перекладача, до вибору творів із промовистими заголовками, щоби заволодіти увагою читачів. За основу цього перекладу використано повний текст роману під заголовком «Чортовиння», виданого у Київському видавництві «Сяйво». Останнім перекладом, виданим у цій серії 1939 р., був твір, що належав представнику французької літератури —

письменнику XVIII с. О. А. Ф. Прево д'Екзіль, який у варіанті М. Рудницького звучав «Історія невірної Манон Леско». У рамках цієї серії, планувалася публікація перекладів, проте обставини, початок війни та інші чинники, перешкодили видання всіх перекладів, про це довідуємось з епістолярію М. Рудницького. У листі до М. Зерова М. Рудницький згадує про те, що «одержав пропозицію перекласти дещо з В. Гюго та Дж. Конрада, Е. По, Б. Шоу та С. Моема» [2], а також запитує, чи окремі твори (поему «Мазепа» Дж. Байрона, «Квіти зла» Ш. Бодлера) перекладено українською мовою. Окрім М. Рудницького, для бібліотеки «Діла» перекладали також В. Софронів (твори О. Бальзака), М. Островерха (твори з італійської літератури, зокрема С. Фаріні), І. Ставничий (повість К. Гамсуна «Під осінніми зорями»), О. Сліпа (роман Ш. Бронте «Ідеалістка», в оригіналі «Jane Eyre») тощо.

М. Рудницький співпрацював не лише з місцевими авторами та видавництвами. Внаслідок співпраці М. Рудницького з І. Борщакком — відомим дослідником, який невпинно працював над збагаченням та поширенням україніки у Франції, та Р. Мартелем, французьким істориком і публіцистом, 1933 р. у видавництві «Червона калина» вийшов український переклад праці «Іван Мазепа» — історична документальна повість, у формі життєпису українського гетьмана. Ця цікава праця, з передмовою М. Рудницького, містила ще й перекладені твори, в канві яких використано сюжет про І. Мазепу. Це переклад з англійської поеми Дж. Байрона «Мазепа» Д. Загула, з французької поема В. Гюго «Мазепа» в перекладі М. Рудницького та однойменна поема В. Сосюри. У рецензії Б. Лепкого на цю працю, окрім характеристики її літературної та історичної вартості, знаходимо і позитивний відгук на переклад: «Переклад гладкий і легкий. Читаєш, забуваючи, що це переклад. Новотворів мало, чудернацьких, чужих для нашого вуха, мовних конструкцій нема» [Лепкий, с. 2]. Унікальність праці, її літературна вартість та актуальність, а також вдалий переклад, який зберіг легкість та ясність висловлювання, засвідчує той факт, що вона була перевидана 1991 р. у Києві.

Окремою сторінкою перекладацької діяльності М. Рудницького була його праця над творчістю В. Шекспіра. Перекладач, як людина глибокої ерудиції, завжди цікавився театром, а саме постановками п'єс Шекспіра, Ібсена, Метерлінка та інших. Уже 1923 р. на сцені театру «Руська бесіда» у Львові відбулася прем'єра «Отелло» у перекладі М. Рудницького. Це була третя спроба в Україні поставити Шекспіра українською мовою (якщо не враховувати домашніх вистав), першою була постановка «Макбета» (1920) під орудою Леся Курбаса. При постановці «Отелло» дирекція театру звернулася до М. Рудницького, щоб він перевірів і виправив наявний переклад П. Куліша, згодом виявилось, що ставити без ґрунтовних змін цей текст — неможливо. Серед відгуків на виставу, попри скарги на те, що вона тривала надто довго (понад чотири години), сценічне оформлення та костюми були недбалі, знаходимо зауваження і про переклад, що він «ясний та легкий для сприйняття» [2, с. 2].

Більше як через 20 років М. Рудницького попросили перекласти «Гамлета», який з'явився на сцені Львівського оперного театру (тоді там була драматична секція) 21 вересня 1943 р. М. Рудницький долучився до цієї, знаменитої події в житті українського театру, не лише як перекладач, а як шекспірознавець-текстолог.

Співпраця М. Рудницького із театром не обмежувалася лише перекладами зі Шекспірових шедеврів «Отелло» та «Гамлета». У цьому ж 1943 р., 17 червня, незадовго до прем'єри «Гамлета», на сцені Львівського оперного театру, з'явилася комедія К. Гольдоні «Хитра вдовичка», у перекладі з італійської мови М. Рудницького. Останнім перекладом для театру був твір М. Гоголя «Ревізор». Прем'єра відбулася 3 березня 1944 р. під орудою Й. Гірняка та О. Добровольської.

З початком війни М. Рудницький залишається у Львові, хоча його донька і дружина емігрують. У 1939–1940 рр. М. Рудницький проводить чимало часу на Франківщині, підробляючи вчителем англійської мови та можливо, перекладаючи.

У повоєнні роки М. Рудницькому довелося пережити приниження та докори від влади. Найбільше критики дісталось йому як автору літературознавчих праць «Між ідеєю та формою» (1933) та «Від Мирного до Хвильового» (1936) — своєрідним західноукраїнським відповідником праці М. Зерова «Від Куліша до Винниченка» (1929). Це частково пояснює небажання автора, згадувати про цей плідний етап різнопланової діяльності — літературно-критика, журналіста, поета, перекладача, театрознавця, насиченого бурхливими літературними дискусіями та спілкуванням з визначними особистостями того часу. Спогади про ті роки залишаються глибоко в пам'яті М. Рудницького, який висловлюватиме їх у прийнятній на той час формі, у жанрі мемуарної белетристики.

З 1939 М. Рудницький працює на посаді проф. Львівського університету імені Івана Франка. З 1944 р. він очолив кафедру англійської мови та літератури, за свідченням його студентів це припадало на період 1946–1947 рр., керував дисертаціями аспірантів. 1949 р. він займав посаду декана факультету іноземних мов. М. Рудницький читав різні курси лекцій не лише на кафедрах зарубіжної та української літератур, а також викладав в інших закладах, зокрема в поліграфічному інституті, сьогодні академії друкарства, про що згадують його студенти. У цей час він практично не перекладав, адже з 1947 р. почалася масова боротьба проти національного буржуазного світогляду, і М. Рудницькому як і багатьом іншим культурним діячам довелося пережити чимало принижень та переслідувань. У літературних колах його знали за співавторство з В. Біляєвим, нищівної антиукраїнської збірки памфлетів «Під чужими прапорами» (1954), а також як засновника своєрідного жанру мемуарної белетристики (цикл спогадів «Письменники зблизька»).

Сьогодні стає дедалі важче зрозуміти духовну атмосферу страху і приниження тих років, через яку доводилося проходити М. Рудницькому та

українській інтелігенції загалом. Лише врахування всіх тих історичних чинників епохи певною мірою пояснює, чому М. Рудницький у шекспірознавчій праці «За повнокровного Шекспіра», аналізуючи переклади драматурга, не згадує власного доробку у цій галузі, або уже в пізнішому листуванні, зокрема з В. Півтораднею, заперечує більшість фактів з 30-х рр.

Однак це не дає підстав забувати про численний доробок автора, зокрема його перекладацьку діяльність, яка становить частку цілої літературно-культурної епохи не лише передвоєнного Львова, а й українського літературного процесу ХХ с.

1. Зорівчак Р. П. Український художній переклад і буття нації. Спроба історико-літературного осмислення / Р. П. Зорівчак // Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської періодики (1914–1939) : бібліогр. показ. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Наук. б-ка, Наук. т-во ім. Шевченка ; [за заг. ред. О. Лущук, Т. Лучука ; наук. ред., автор. Передм. Р. Зорівчак]. — Львів : Вид. Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. — С.1–16. 2. Кедрин І. Уільям Шекспір «Отелью» / І. Кедрин // Діло. — 1923. — Ч. 38. — 16 червня. — С. 3. 3. Культурне життя в Україні (Західні землі) — Т. 1 (1939–1953). — К. : Наукова думка, 1995. — 502 с. 4. Лепкий Б. С. Простомовна і промовиста книжка / Б. С. Лепкий // Діло. — 1933 — Ч. 3 — С. 2. 5. Лист від Михайла Рудницького до Миколи Зерова від 20 січня 1928 року. Відділ рукописів ЦНБ ім. В. Вернадського НАН України. — Ф. XXXV, № 60. 6. Рудницький М. Переклади для чужинців / М. Рудницький // Діло. — 1939. — 27 серп., ч.194. — С. 2–4. 7. Рудницький М. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою. Що таке «Молода Муза»? / М. Рудницький — Дрогобич : «Відродження», 2009. — 502 с. 8. Рудницький М. Шевченкові поезії в польських перекладах / М. Рудницький // Діло. — 1936. — 30 квіт. — ч. 94. — С. 2–3.

МНОГОГРАННОСТЬ ТВОРЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ М. РУДНИЦКОГО

Своеобразной лакуной истории украинского художественного перевода есть период 20-х – 30-х гг. XX века на Западной Украине, особенно во Львове. Библиографические данные свидетельствуют о вполне высоком уровне переводческой деятельности того времени и раскрывают в этом отношении нечто забытые личности. К примеру речь идет об многогранном, к нашему времени неисследованному наследия М. Рудницкого — общественного деятеля, литературоведа, театрального критика, редактора, писателя, журналиста, переводчика, профессора Львовского университета им. И. Франка и других научных заведений, среди которых и Украинская академия печати и издательства.

VERSATILE CREATIVE HERITAGE OF M. RUDNYTS'KYI

The period 20th-30th of XX c. creates peculiar lacuna in the history of Ukrainian artistic translation on the territory of western Ukraine, especially in Lviv. Relatively high level of translation activity is testified by the bibliographical data. In this context new and underresearched translator's personalities were reviled. For example M. Rudnyts'kyi's creative heritage that covers versatile spheres of cultural life as he was a literary scholar, theatre critic, editor, writer, translator, journalist, professor of Ivan Franko University and other educational institutions in Lviv, among them Printing Academy

Стаття надійшла 05.10.2011

УДК 007:304:070

О. М. Василюшин

Українська академія друкарства

«ВІСТИ ПОКУТТЯ»

ЯК ПЕРЕДВИБОРЧА ТРИБУНА ДЛЯ ДМИТРА ПАЛІЇВА

Характеризується тижневик «Вісти Покуття» як приклад передвиборчої агітації населення певного регіону.

Односторінка, УНДО, вибори, сенат, сейм

Вибори завжди були значною подією в житті будь-якої держави, оскільки являли собою нагоду визначитися щодо майбутнього нації. Безсумнівним є також те, що друковане слово в ХХ ст. відіграло більш ніж важливу роль. Різні політичні сили прагнули скористатися цією «зброєю» — використати пресу для впливу на електорат. До таких видань належали й «Вісти Покуття» — односторінка для українського народу.

Дмитро Паліїв постійно намагався брати активну участь у формуванні та кристалізації нової політичної структури українського суспільства Галичини. Кінець 1920-х рр. був доволі продуктивним у його легальній політичній діяльності. У 1928 р. Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО) вперше взяло участь у виборах до вищих законодавчих органів Польщі. Одним із кандидатів до сейму від цієї політичної сили виступав і Дмитро Паліїв. УНДО йшло на вибори під гаслами згуртування всіх верств українського населення на національній підставі. За гостру критику національної політики польської влади на українських землях та принципове опозиційне становище супроти держави цій партії симпатизувала значна частина українського населення [11]. Але й за неї довелося поборотись, зокрема й «друкованим словом».

28 січня 1928 р. з'явилась односторінка для українського народу «Вісти Покуття». Редакція видання оголосила, що тижневик буде «офіційним органом Укр. національного об'єднання на Покутті...» [2]. Газету не створювали з нуля — за основу було взято тижневик для українського народу Покуття «Коломийські вісти», який вирішив змінити ідеологічну спрямованість і, як наслідок, назву: «З тої причини, що «Коломийські вісти» в переважній частині були органом льокальним, а заходить конечна потреба часопису для цілого Покуття, з цим числом зачинають виходити як орган УНДО зі зміненою назвою: тижневик «Вісти Покуття» [4].

Тижневик виходив рівно стільки, скільки тривала передвиборча кампанія — світ побачило лише чотири повноцінні випуски (1928, ч. 4–7). Адміністрація видання містилась у Коломиї, по вул. Костюшка, 34 б; видавав і відповідав за редакцію Антін Каратницький.

Верстка тижневика була доволі своєрідною: ті місця, на які варто було звернути особливу увагу, подавалися напівжирним, а іноді і збільшеним шрифтом; частими були підкреслення. Гасла, заклики та оголошення поліграфічно